

מתניתין:

ופרכינן: אינו ניכר מי קא הוי מומא?

נשבר עצם ידו, רגלו הקדמית, ועצם רגלו האחורית הרי אף על פי שהשבר אינו ניכר אינו מום.

מומיין אלו, נשבר עצם ידו, ועצם רגלו, מנח אילה ביבנה והודו לו חכמים⁽²⁷⁾.

ועוד ג' מומיין הוסיף.

אמרו לו: לא שמענו אלא אלו המומיין שהוזכרו בפרקיין.

ואלו המומיין שהוסיף אילה:

את שגלגל עינו עגול כשל אדם, דאין זה רגיל שיהא גלגל עין הבהמה עגול כשל אדם.

ופיו דומה כשל חזיר, ששפתו העליונה עודפת על התחתונה.

ושניטל רוב המדבר של לשונו, רוב החלק של הלשון שאינו דבוק לחכו, ובאדם נקרא "החלק המדבר".

בית דין של אחריהם אמרו: הרי זה מום. [במשנה שבמשניות הגירסא: הרי אלו מומיין, וקאי אכולהו שהוסיף אילה. עי' חזו"א].

גמרא:

שנינו במשנה: נשבר עצם ידו ועצם רגלו אף על פי שאינו ניכר.

אמר רב פפא: אינו ניכר מחמת עצמו שאין השבר נראה. אבל ניכר מחמת מלאכה. שצולע בהילוכו. וקרי להילוך מלאכה, שזו היא מלאכתו.

שנינו במשנה: מומיין אלו מנח אילה ביבנה, שגלגל עינו עגול כשל אדם.

והוינן בה: מדהוי מום, למימרא, דלאו היינו אורחיה שיהא גלגל עין של בהמה עגול כשל אדם.

ורמיננהו: אשה המפלת וולד שצורתו כמיין בהמה חיה ועוף, בין טמאין בין טהורין, הרי אם זכר הוא הוולד תשב לזכר, כאילו לידה וולד אדם זכר שבעה ימי טומאה ול"ג ימי טוהר. ואם נקבה הוא הוולד, תשב כלנקבה, י"ד ימי טומאה וס"ו ימי טהרה.

ואם אינו ידוע, אם הוא זכר או נקבה, תשב לזכר ולנקבה, דמספק תנהג לחומרא שתשב י"ד ימי טומאה כנקבה, ושבועים ימי טהרה כזכר, דברי רבי מאיר.

ואמר רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: מאי טעמא דרבי מאיר דאמר היולדת מין בהמה חיה ועוף הרי היא טמאה בטומאת לידה כוולד מעליא?

הואיל וגלגל עינו עגול כשל אדם. וכיון שדומה לאדם הרי היא טמאה לידה. ומוכח שרגילות היא שגלגל עין בהמה הוא כשל אדם.

27. והוזכר לעיל במשנה כ"ח, ב "אלא אם כן היה מומחה כאילה ביבנה".